

Van: BBL - Beleidsbabbel <babbel@bblv.be>
Aan: BBL - Beleidsbabbel <babbel@bblv.be>
Datum: 12/01/2011 12:59 PM
Onderwerp: Investeren in energiebesparing loont

Kan je deze nieuwsbrief niet lezen? [Klik hier](#).

Nr. 265 - Investeren in energiebesparing loont

Suggesties voor nieuwe artikels of reacties welkom op babbel@bblv.be.

Voorop

- [Afschaffing fiscale aftrek getuigt van kortzichtige aanpak](#)

Klimaat

- [De staat van het Vlaamse klimaat](#)
- [Bond Beter Leefmilieu in Durban](#)
- [Internationaal overleg kan wat wetenschappers en ondernemers niet kunnen](#)
- [Gigaton gap groeit maar is te stoppen](#)

Milieublog

- [De democraat in Bart Verhaeghe, CEO van Uplace](#)

Actueel

- [De vervuiler betaalt](#)
- [Niemand wacht op een verbrandingsoven in Kampenhout](#)
- [Nucleair forum promoot kernenergie](#)

~ Voorop ~

Afschaffing fiscale aftrek getuigt van kortzichtige aanpak

Deze week kwamen de regeringsonderhandelaars overeen om de fiscale aftrek voor energiebesparende investeringen te schrappen. De confederatie bouw trok hierop – zeer terecht – aan de alarmbel. Een afschaffing van de fiscale gunstmaatregel voor energiebesparing zonder dat er duidelijkheid is over een verderzetting van deze stimuli door de gewestregeringen zal zeer nefaste effecten hebben. Onze politici zetten hiermee niet alleen duizenden jobs op de helling, maar tekenen meteen voor een hoge energiefactuur en een navenant hoge CO2-uitstoot.

Vlaams minister-president Kris Peeters liet in een reactie optekenen dat er weinig kans is dat de Vlaamse overheid de energiebesparende maatregelen overneemt. Deze beslissing is onbegrijpelijk in tijden van klimaatverandering en stijgende energieprijzen. Het Belgische gebouwenbestand is enorm energieverblindend en verbruikt 72% meer energie dan het Europees gemiddelde. Honderdduizenden woningen blazen hun warmte door ongeïsoleerde daken en ruimte in de buitenlucht. De meest recente

klimaatcijfers wijzen er op dat het met de CO₂-uitstoot van Vlaanderen de foute kant uitgaat. Het halen van de Kyotodoelstelling wordt al moeilijk, laat staan dat we de verdergaande vermindering van CO₂-uitstoot tegen 2020 en 2050 kunnen halen.

Door ondersteuningsmaatregelen voor energiebesparing af te schaffen, missen we bovendien een gigantische opportuniteit voor de vergroening van onze economie. Zo leerde een recente Duitse studie nog dat elke euro in energiebesparing in gebouwen de staatskas vijf euro kan opleveren. Energiebesparing in gebouwen links laten liggen omwille van economische redenen, getuigt dan ook van een zeer kortzichtige aanpak.

Sara Van Dyck

~ Klimaat ~

De staat van het Vlaamse klimaat

Vorige week vrijdag – aan de vooravond van de start van de internationale klimaatconferentie in Durban - gaf minister Schauvliege de aftrap van de nieuwe Vlaamse klimaatconferentie. Deze klimaatconferentie moet uitmonden in een nieuw Vlaams klimaatbeleidsplan met maatregelen om de uitstoot van CO₂ in Vlaanderen tegen 2020 drastisch te verminderen.

Opmerkelijk is dat het plan enkel de niet-ETS sectoren (landbouw, transport, gebouwen en kleinere industrie) zal omvatten. Het uitgangspunt is dat deze sectoren hun CO₂-uitstoot tegen 2020 met 15% (of 21% indien Europa beslist om haar doelstelling op te trekken naar 30%) moeten verminderen.

Dat er nog heel wat werk op de plank ligt, is overduidelijk. Een studie die het VITO vrijdag voorstelde geeft aan dat we bij een verderzetting van het huidige Vlaamse klimaatbeleid in het beste geval onze CO₂ uitstoot met een paar procentjes kunnen verminderen. Geen goed nieuws als we weten dat 2020 slechts een opstap is naar nog veel verdergaandere reducties op de lange termijn.

Tegen 2050 zullen we 80 tot 95% minder CO₂ moeten uitstoten. 2020 is morgen al. Om investeerders duidelijkheid te geven en om nu al de juiste keuzes te kunnen maken moet Vlaanderen meteen werken aan een klimaatplan met horizon 2050. En, hiervoor is inspiratie genoeg te vinden. Zo maakt Wallonië momenteel een plan op voor 2050 en kozen landen als Denemarken en Duitsland al duidelijk doelstellingen voor 2050.

Opvallend is ook dat minister Schauvliege de grootste uitstoters, de zogenaamde ETS bedrijven die onderhavig zijn aan het Europese emissiehandelssysteem, uit het klimaatplan weert. Nochtans zijn zowel SERV als Minaraad vragende partij om ook voor onze grootindustrie een deftig klimaatbeleid uit te stippelen.

Willen we onze industrie nu op weg zetten naar de reducties van meer dan 80%, dan zal het huidige haperende Europese emissiehandelssysteem bijlange na niet volstaan. Er is dan ook nood aan een stevig flankerend Vlaams industrieel klimaatbeleid, dat op een open en transparante manier tot stand komt.

De komende maanden zal BBL mee haar schouders zetten onder de Vlaamse klimaatconferentie. Duidelijk is dat deze alleen kan slagen als alle beleidsdomeinen een beleid voeren dat consequent in lijn ligt met de gigantische klimaatuitdaging. De slogan van het eerste klimaatbeleidsplan "Het klimaat verandert, u ook?" is

volgens minister-president Kris Peeters nog zeer actueel. We stellen deze vraag dan ook graag in de eerste plaats nog eens aan onze beleidsmakers. De meest recente cijfers wijzen er op dat de CO2-uitstoot in 2010 in Vlaanderen de pan uit rees. De kloof met de –nog zeer bescheiden - Vlaamse Kyotodoelstelling wordt er alleen maar groter op. De staat van het (Vlaamse) klimaat smeekt om verandering.

Sara Van Dyck

~ Klimaat ~

Bond Beter Leefmilieu in Durban

Mathias Bienstman is sinds woensdag op de klimaatconferentie in Durban. Je kunt hem op de voet volgen via onze [milieublog](#). De hele milieubeweging blogt ook via de site van [De Standaard](#), ook Mathias levert daar zijn bijdrages. Ten slotte schrijft Mathias ook voor de site van [11.11.11](#).

Hieronder leest u alvast zijn eerste bijdrage. Neem gerust regelmatig een kijkje op onze [milieublog](#) voor nieuws heet van de naald.

~ Klimaat ~

Internationaal overleg kan wat wetenschappers en ondernemers niet kunnen

“Working together. Saving tomorrow today.” Die vijf woorden verschijnen bovenaan de webpagina van de 17de klimaatconferentie in Durban. Hier in eigen land wordt er openlijk getwijfeld aan zo veel goede bedoelingen. Dirk Draulans schrijft in Knack: “Ik heb het gevoel dat we vooral heil zullen kunnen verwachten van wetenschappers en ondernemers, die op hun niveau werken aan nieuwe technieken om efficiënter en duurzamer met ons energieverbruik om te gaan. Ik heb niet het gevoel dat politici en andere beleids mensen voldoende greep op elkaar en op de situatie hebben om zo'n complex probleem als de klimaatverandering efficiënt aan te pakken.”

Nu komt zo een mening niet geheel onverwacht. De vorige klimaatconferenties waren geen onverdeeld succes. De hectische beelden uit Kopenhagen zijn ook mijn referentie: vermoeide onderhandelaars, zwermen journalisten en politiek voor de bühne. Daar hebben we het in dit landje wel voor even met gehad. De interesse voor klimaatconferenties mag in België, en bij uitbreiding in Europa, dan al op een dieptepunt zitten. De onderhandelingen mogen zich dan al uitzichtloos aandienen met de twee grootste vervuilers – de VS en China – die hun (gebrek aan) inspanningen aan elkaar afwegen. Toch vind ik dat we het geloof in onderhandelingen binnen de structuren van de Verenigde Naties niet mogen opgeven. De belangrijke bijdrage die wetenschappers en ondernemers kunnen leveren in het ontwikkelen van klimaatoplossingen is van een heel andere orde dan de uitdagingen voor het internationaal klimaatbeleid.

Tegen een ongelijk speelveld of vrijbuiters kunnen wetenschappers en ondernemers immers weinig beginnen. De internationale politiek kan nu en dan nog schitteren met het tegengaan van gedrag dat in het voordeel is van één land maar nadelig voor de andere. Internationale instellingen springen dan op tijd in de bres om handels- of valutaoorlogen te voorkomen, zetten druk op landen die hun voordeel halen uit lakse naleving van de arbeidsnormen of gaan de strijd aan met belastingsparadijzen die kapitaal aantrekken en financiële instabiliteit exporteren. De vele tekortkomingen en mislukkingen, het steeds weer opduikend vrijbuiters gedrag, zijn eerder dan argumenten tegen supranationale coördinatie, een illustratie van wat we kunnen verwachten als ze er niet meer is.

Net zo met het klimaatvraagstuk. Er is geen ander veld denkbaar waar vrijbuiters gedrag op termijn tegelijk zo lonend en nefast kan zijn. De noodzakelijke inspanningen om de klimaatverandering onder de 2 graden te houden, zijn - net zoals de prikkel om er aan te verzaken - enorm. Aan de basis van klimaatverandering liggen niet doorgerekende kosten: we betalen onvoldoende voor de schade die in de eerste plaats fossiele brandstoffen aanrichten. Daardoor schakelen we niet over op andere energiebronnen. De schade is globaal maar ze moet op termijn doorgerekend worden in de prijzen van producten. Het land dat niet opdraait voor de kosten, zal (een tijd lang) goed zaken doen en haar inwoners plezieren. Maar de last is voor een ander of de volgende generaties.

Wetenschappers en ondernemers staan - net zoals wij allen - zo goed als machteloos tegenover zulk vrijbuitersgedrag. Internationaal overleg is de beste manier om de verantwoordelijkheden te delen. Een alternatief zijn een aantal pijnlijke recepten zoals handelsbelemmeringen, economische sancties of rechtstreekse machtsuitoefening. Als het klimaatbeleid daar op moet terugvallen, bevinden we ons in een andere wereld. Goed mogelijk dat we dan met heimwee terugkijken naar het liefelijke "Working together. Saving tomorrow today".

[lees het volledige artikel](#)

~ Klimaat ~

Gigaton gap groeit maar is te stoppen

Het milieuagentschap van de VN slaagde er vorig jaar in om dé uitdaging voor het mondiaal klimaatbeleid te vatten onder één term: 'the gigaton gap'. We zouden in 2020 slechts 44 gigaton broeikasgassen mogen uitstoten om onder de 2 graden opwarming te blijven. Als we alle belofde reductie samentellen stoten we in 2020 tussen 6 en 11 gigaton te veel uit. De kloof tussen wat nodig is en wat al beloofd is noemen we de gigaton gap.

In een update van haar eerste 'gigaton gap' rapport komt de VN met slecht en goed nieuws. De kloof valt iets groter uit dan een jaar geleden gedacht, maar ze is te dichten met haalbare maatregelen. Al tijdens de klimaatconferentie in Durban kunnen de onderhandelaars een aantal gigatonnen dichter bij hun doel raken als ze achterpoortjes in het bestaande klimaatbeleid sluiten en scheep- en luchtvaart niet langer vrijstellen van klimaatinspanningen.

Gigatonnen of miljarden tonnen CO₂ equivalenten zijn de meeteenheid waarmee we de klimaatuitdaging benaderen. In 2009 stoten we wereldwijd ongeveer 50 gigaton CO₂ equivalenten aan broeikasgassen uit, onder meer door het gebruik van fossiele brandstoffen. Willen we een redelijke kans hebben om de

klimaatopwarming te beperken tot 2 graden dan moet de trend voor 2020 wijzigen. In dat jaar zouden we slechts 44 gigaton mogen uitstoten.

Echter, business as usual brengt ons op het einde van dit decennium bij 56 gigaton. Alle al toegezegde emissiereducties brengen die uitstoot in het beste geval terug tot 50 gigaton. Met al beloofde klimaatinspanningen stoot de wereld in 2020 nog altijd tussen de 6 en de 11 gigaton te veel uit. Dat is de 'gigaton gap'. We zijn door dat te veel aan emissies onderweg naar meer dan 3,5 graden opwarming deze eeuw. Belangrijk: de kloof valt iets groter uit dan in het vorige UNEP rapport. Toen was ze nog berekend op 5 tot 9 gigaton.

Beleidsmakers gaven aan de VN de opdracht om na te gaan of de kloof kan gedicht worden. Het net gepubliceerde rapport antwoordt volmondig: ja! Het is technisch mogelijk om de uitstoot van broeikasgassen terug te brengen en de kosten zijn niet buitensporig. Het rapport beschrijft eerst scenario's die een kostenefficiënte mix van maatregelen voorstellen om onder de 2 graden te blijven. In die scenario's kost een vermeden ton CO₂eq tussen de 25 en 54 dollar, met een mediaan waarde van 38 dollar. Daarna onderzoekt het rapport alle betaalbare mogelijkheden in verschillende sectoren. Er is voor 2020 op een realistische manier wereldwijd 16 gigaton te reduceren of 4 gigaton meer "dan nodig". De grootste struikelsteen blijft het politiek momentum en de wil om er echt werk van te maken.

In Durban kunnen de onderhandelaars alvast tonen hoe hard ze het menen met het klimaat. Het rapport beschrijft enkele cruciale onderhandelingspunten, die al gauw een gigaton meer of minder uitmaken in 2020. Vooreerst moeten de landen evolueren naar hun meest ambitieuze beloftes, 30% reducties voor de EU tegen 2020 bijvoorbeeld. Daarnaast moeten allerlei achterpoortjes rond telwerk van uitstootreducties en hete lucht gesloten worden. Met name achterpoortjes en overdreven flexibiliteit in het (dubbel)gebruik van emissiekredieten en -rechten uit land- en bosbouw, CDM en AAU's. Ten slotte moeten de broeikasgasemissies van de scheep- en luchtvaart, die 5% van de totale emissies bedragen, dringend opgenomen worden in de plannen.

Mathias Bienstman

~ Milieublog ~

De democraat in Bart Verhaeghe, CEO van Uplace

Zoals u in de kranten en op tv kon volgen, kreeg vastgoedontwikkelaar Uplace onlangs een bouwvergunning voor een groots vastgoedproject aan het viaduct van Vilvoorde. Met 200.000 vierkante meter aan winkels, wellness, horeca, een hotel en kantoren wordt dit het grootste winkelcomplex van het land. Meteen nadat bekend werd dat de bouwvergunning was afgeleverd, brak een golf van protest los: stadsbesturen van Leuven, Vilvoorde en Grimbergen, Unizo, Bond Beter Leefmilieu, BRAL, IEB en Greenpeace lieten al weten juridische stappen te ondernemen. Al snel bleek dat Uplace het democratisch debat over nut en noodzaak van een shoppingcentrum langs de Brusselse ring uit de weg gaat en zich verschuilt achter het 'beslist beleid' van de regering. Daarbij worden ook de subsidies van de milieubeweging onder vuur genomen.

[lees het volledige artikel](#)

~ Actueel ~

De vervuiler betaalt

Op het eerste Belgische asbestproces is de voormalige asbestproducent Eternit schuldig bevonden. Het bedrijf moet 250.000 euro schadevergoeding betalen aan de familie Jonckheere, waarvan de vader, moeder en twee zonen overleden aan asbestkanker.

Dat heeft de burgerlijke rechtbank van Brussel beslist in het proces van de familie Jonckheere tegen Eternit.

Nu worden de gezondheidskosten van asbestslachtoffers betaald door het asbestfonds, dat betaald wordt met belastingsgeld. Het is de eerste keer dat de rekeningen van een asbestslachtoffer verhaald worden op het bedrijf zelf dat de gezondheidsproblemen veroorzaakte.

De rechter hekelde in het arrest het "ongelooflijk cynisme" van Eternit, dat "de negatieve gevolgen van asbest geminimaliseerd en verdoezeld heeft en alles deed om wetgeving tegen asbest te bestrijden". Het is daarmee een belangrijk precedent voor het wettelijk beginsel 'de vervuiler betaalt'. Eternit overweegt in beroep te gaan.

Erik Grietens

~ Actueel ~

Niemand wacht op een verbrandingsoven in Kampenhout

Na een lange periode van stilte, heeft het bedrijf Recover Energy dan toch een bouwvergunning aangevraagd om een nieuwe afvalverbrandingsoven te realiseren in Kampenhout. Op zijn zachtst gezegd een vreemde beslissing, want er zit niemand te wachten op dit project.

Ten eerste is er helemaal geen nood aan extra afvalverbrandingscapaciteit in Vlaanderen. Integendeel, er is momenteel een structureel overschot aan verbrandingscapaciteit, goed voor zo'n 75000 ton per jaar. Bovendien heeft Minister van Leefmilieu Joke Schauvliege nog maar net extra capaciteit goedgekeurd in Houthalen-Helchteren. Elke verdere capaciteitsuitbreiding zal de moeizame inspanningen van overheid en bedrijfsleven om recyclage te bevorderen alleen maar verder ondermijnen. Dat kan ook de minister niet ontkennen.

Ten tweede is de locatie van het project ongelukkig gekozen. Omgeven door woongebied, langs de verzadigde N26, is het niet meer dan logisch dat er enorme tegenkanting is van zowel omwonenden als lokale politiek. Niemand zit te wachten op extra vrachtwagens, extra fijn stof en andere overlast voor een activiteit die op zich al overbodig is.

Ten derde is er ook op vlak van ruimtelijke ordening een probleem. In een recente wijziging van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen werd de regio rond Kampenhout ingekleurd als bijzonder economisch knooppunt, met de expliciete vermelding dat afvalverbrandingsinstallaties niet toegelaten zijn.

Iemand met gezond verstand zou dus nooit aan dit project willen beginnen. En toch lijkt de bouw- en containerfirma De Coninck (onder de naam Recover Energy) vastberaden het lange en dure vergunningstraject te willen voortzetten. Na het milieu-effectenrapport volgt nu de bouw aanvraag. In het onwaarschijnlijke geval dat deze wordt goedgekeurd, volgt nog de milieuvergunningaanvraag. Deze voortgezette inspanningen doen vooral vermoeden dat de geplande verbrandingsactiviteiten zeer lucratief moeten zijn. Als je weet dat de firma De Coninck zelf heel wat bouw- en sloopafval produceert, dan hoeft dit niet te verbazen. Over een eigen oven beschikken om al dat afval gratis kwijt te raken, en er nog geld aan verdienen via de groenestroomcertificaten (er zal immers ook huishoudelijk afval verbrand worden), is natuurlijk ook een vorm van gezond verstand.

Afvalverbranding is tot nader order een maatschappelijke verantwoordelijkheid om het niet-recupereerbaar afval te verwerken met minimale impact op mens en omgeving, en met de verplichting tot maximale recuperatie van energie. Tot nader order, want in feite is het niet meer of niet minder dan verspilling van kostbare grondstoffen, met negatieve gevolgen voor het klimaat en kwaliteit van het leefmilieu. Het is dan ook cynisch dat de overheid, via de groenestroomcertificaten, er een zeer economisch interessante bedrijvigheid van maakt voor enkelen. Bond Beter Leefmilieu zal dit blijven aanklaan, onder andere in het kader van de stuurgroep duurzaam materialenbeheer onder impuls van OVAM en minister Joke Schauvliege.

Intussen kan u, beste lezer, uw gezond verstand laten spreken en duidelijk maken aan de overheid dat het economische eigenbelang van één bedrijf niet opweegt tegen het maatschappelijke belang van ons allemaal.

Ga naar de [website](#) van [Stop De Oven](#), vul je naam in, en je kan meteen een voorbereid bezwaarschrift indienen tegen de bouwvergunning. Niet alleen de omwonenden, maar iedereen is er bij gebaat. Voor wie het nog eens rustig wil bekijken: in dit [filmpje](#) wordt de onzin van nieuwe afvalverbrandingsovens helder uitgelegd.

Jeroen Gillabel

~ Actueel ~

Nucleair forum promoot kernenergie

Het lijkt erop dat de nucleaire sector na de kaakslagen van de kernramp in Fukushima, op zoek is naar een nieuwe adem. Na hun [niet zo neutrale nucleaire promocampagne in 2009](#) met de befaamde "ja/nee" posters gaat het Nucleair Forum opnieuw de boer op.

Het Forum zal in verschillende Belgische steden naar de mensen trekken, om hen uit te nodigen hun vragen over kernenergie en al haar toepassingen te stellen. Hun vragen en de antwoorden hierop zullen nadien te lezen zijn op de website www.kernvragen.be. De campagne "Kernenergie in vraag en antwoord", lijkt verdacht veel op een campagne die van één van de belangrijkste leden van het Nucleair Forum. Ook Electrabel heeft een website (www.indialoog.be) om op een "objectieve" manier al uw prangende energievragen te beantwoorden.

De nucleair sector heeft begrepen dat het tijd is voor een nieuwe promostunt. Sinds de kernramp in Fukushima, in maart 2011, is het draagvlak voor kernenergie verder aan het wegwijnen. Uit een bevraging die Greenpeace in november liet uitvoeren door IPSOS blijkt dat twee op drie Belgen de drie oudste kerncentrales het liefst ziet sluiten in 2015.

De vragenronde van het Nucleair Forum is de voorbode van een nieuwe grootschalige mediacampagne in het voorjaar van 2012. Niet toevallig de periode waarin beslist zal worden over de sluiting van de oudste drie kerncentrales in 2015. De strijd om de publieke opinie kan opnieuw beginnen.

Sara Van Dyck

Wijzig uw abonnementsgegevens op bondbeterleefmilieu.be.

© Copyright BBL 2011